

Warszawa, 30/01/2008r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-575400-III/07/JA

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pani Jolanta Fedak
Minister Pracy i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister

Uprzejmie informuję Panią Minister, iż na tle szeroko ostatnio nagłośnionej medialnie sprawy rozwiązania umowy z Dyrektorem Rodzinnego Domu Dziecka w Warszawie pojawił się problem dotyczący właściwego zabezpieczenia interesów dzieci, przebywających wówczas w tej placówce rodzinnej (kopia artykułu oraz korespondencji prowadzonej w tej sprawie przedkładana jest w załączeniu).

Nie ulega przy tym wątpliwości, że rodzinnopodobne formy opieki nad dzieckiem są bardziej korzystne dla jego rozwoju niż formy zakładowe. Rzecznik Praw Obywatelskich od wielu już lat wskazuje na konieczność przebudowy systemu opieki nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców i opowiada się za tworzeniem rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych.

Niezależnie jednak od potrzeby wprowadzania zmian systemowych, pojawiła się konieczność przyjęcia regulacji ukierunkowanych na bardziej skuteczną ochronę praw dziecka. Zgodnie z art. 80 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 ze zm.) dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej może być umieszczane w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Charakter placówki ma zapewnić dziecku możliwość wychowywania się w warunkach zbliżonych do domu rodzinnego. Placówka rodzinna ma zatem tworzyć jedną wielodzietną rodzinę dla dzieci, realizując jednocześnie zadania wynikające z ustawy i spełniając warunki określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. z 2007 r. Nr 201, poz. 1455).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka we wszystkich decyzjach, które dotyczą dzieci, podejmowanych przez władze - sądowe, samorządowe,

ustawodawcze itp.- podstawową sprawą winno być zabezpieczenie nadrzędnego interesu dziecka. Artykuł 20, który przyznaje prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa dziecku czasowo lub na stałe pozbawionemu swego środowiska rodzinnego, zobowiązuje do wzmocnienia i podwyższenia standardów ochrony praw tej grupy dzieci. Tryb postępowania w przypadku zagrożenia dobra dziecka, także przebywającego w placówce rodzinnej, jest sprecyzowany w art. 572 k.p.c., a dalsze działania uprawnionych organów uzależnione są od rozstrzygnięć Sądu Opiekuńczego.

Obowiązujące regulacje prawne dotyczące rodzinnych domów dziecka niestety nie zawierają przepisów określających zasady postępowania w sytuacji, gdy dyrektor placówki rodzinnej nie wypełnia nałożonych na niego zadań. Sytuacja więc, kiedy pracodawca traci zaufanie do dyrektora rodzinnego domu dziecka, nie może być tożsama z takimi okolicznościami, które uzasadniają zabranie wychowanków do innej placówki. W przypadku zaistnienia potrzeby dokonania zmiany na stanowisku dyrektora placówki rodzinnej z przyczyn formalnych, tj. nie skutkujących zawiadomieniem Sądu Opiekuńczego w trybie art. 572 k.p.c, nie wydaje się uzasadnione dokonywanie czynności w trybie natychmiastowym (wychowankowie placówki rodzinnej powinni być poinformowani o potrzebie i trybie zmian, a także przygotowani do nich), ani tym bardziej skutkujących wyrwaniem po raz kolejny dzieci ze środowiska prawie rodzinnego, w którym zdążyły się zaklimatyzować. Nie jest bowiem dopuszczalne, aby realizacja zadań i interesów państwa odbywała się w sposób dla dzieci niekorzystny, gdyż podważa to nie tylko wiarygodność gwarancji Państwa co do zapewnienia dzieciom pozbawionych stale lub czasowo swego środowiska rodzinnego prawa do specjalnej ochrony i pomocy, ale narusza także prawa dziecka.

Brak jasnych reguł w tym zakresie powoduje, iż organy prowadzące rodzinne domy dziecka w tego rodzaju sytuacjach nie zawsze działają z uwzględnieniem interesu dzieci, który powinien być traktowany jako nadrzędny.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska w tej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich